

מעיר על קירבת הכרך. רק מים, מדבר ופירמידות וחפורים... שוב ארמונות בתוך העצים. ערבים רוכבים על חמורים ואירופיים נישאים בתוך אוטומובילים. והנה הנילוס טוב משכאלנו, מימין ארמונות ובינות. עיר גנים נהדרת הנקראת "רחוב גיזה". אנו עוברים לפני גן-החיות ופונים מערבה-דרומה.

כמזרח 8888 נכנסת היאור? ומעברו שכאלנו משתרעים רכסי גבעות. אנו מתקרבים לפירמידות, הטראס רץ, אנו פונים ל מערבה, העלות מים חותכים את דרכנו משני עברי הדרך שדרות גנים, בתים, הליפות. אור קריר געים כנשב ובסלוא הזי אני נושם אור הבריא של שדמות קהירו. קמו הבתים וסדות ירק זרועים מה ושמ. תכדים עד הכדבר. האופק נשען על ההרים האפורים. אנו נישאים ישר לקראת הפירמידות ובקעה רגעים לפני ה הגענו לפירמידות. בשבע-החצי

בשבע וחצי שבנו. עלינו קצת על הפירמידה הגבוהה, אך מפני שהיום כבר פנה והשמש עמדה לשקוע, לא יכלנו לעלות על ראש ההר. ראש ההר את הסמינקס וחפירה שאצלו. אח"כ נכנסנו לתוך המערר של הפירמידה. יורדים בלי מדרגות, אך יש חצבים וכפחים להאחז בהם. המנהרה צרה מאוד וסוכרהים לזחול בלי יכולת ליטר את הגוף אפילו עד החצי. אחר כך זוחלים במנהרה אפיקת ואז היא נעשית קצת גבוהה עד שאפשר בכפיפת הראש ללכת זקוף. ואז עולים במנהרה ובאים לחדר הצוב. מחוסר אור נעשית הנשימה כבדה מאוד.

יח' ניסן צהרים - אנו נוסעים להלואן. עברנו תחנות אחדות. מצד אחד כפר, מרחוק מהחיר יער ומהצד השני סמוך לפני הברזל משתרע המדבר. עקבות של חפירות. גבעות חול מוקשה והרב. גן-עדן ומדבר משמשים בערבוביה. פתאום מרחוק מאהורי האוזים נשקפות אלינו שלל פירמידות. בתוך כל הנוף המשונה היהיר במינו הזה מזדקרת מעצמה גבר והעשן מתמר ועולה בין הדקלים. אחרי תחנת מנצרה עו רת הרכבת את המדבר. רק מרחוק כוריק האוזים. יער מוקף חול... ומראה של הפירמידות מלוו אותנו כל הדרך. פתאום מתרוממות גבעות חול ומסתירות מעינינו את כל המהדה. מהגלה היער האומה בתוך ערבת חול, וגם לשמים צבע של חול.

יח' ניסן - טבים לאלכסנדריה. אמש ראינו את בנטויץ - מורה בבית-ספר לפש למטפטים בקהירו. הוא בדעה זו אנו צריכים לנסוע מקודם לאנגליה.

כ"א ניסן. ראינו בבוקר את אט נגר. בשם חברי עד הועד הוא כוסר לנו שהם מסכימים לנסיעהנו. בצהריים יחלט הדבר.

ע"ד הועד הזמני באלכסנדריה. אחרי הגירוש התחילו אנשי המקום להתעניין בזה. נשכר בשביל הפליטים מלון "מטרופול". אז גם גלוסקין וליבוביץ התערבו. משכו את הקונסול הרוסי שנתן סכום ידוע. מלברמו לאודיסה ולפטרבורג ונתקבלו סכומים קטנים לעזרה הראשונה. זה לא הספיק. הקונסול לא רצה לעזור יותר. אז פנתה הקהלה המקומית לשלטונות המצרים שיקחו את העניין על עצמם. נוסד ועד תחת נשיאות שר הפלך זיור-מאסאה בהסתתפות

הקונסולים (הרוסי, צרפתי, אנגלי, ספרדי) והרב המקומי. הממשלה המקומית קבלה את הדבר על עצמה בחשבה שהממשלות המעונינות ישלמו אחר כך את ההוצאות. הממשלה נתנה מעונות ואכל - הגונים, וכל הפקידים והעובדים בענין זה היו יהודים מלבד הורנבלואיר. נתנו $150,000$ סיגמא ורדיא. הקונסול הרוסי לא נתן מנוח לצעירים ודרש שילכו לצבא ברוסיה. מעשרים אלה מצד הקונסול הוסרו רק משה שהשלטון בדמות מכוול המצביא הרוסי, הציע שיוסד גדוד של יהודים שיעבדו בצבא האנגלי במקום הרוסי במדבר עבודה וטרנספורט. לא ידוע אם היה הסכם בין הממשלה הרוסית והאנגלית, אך מן הדל הקונסול הרוסי שהציק. הדבר החדשה היתה האלת התלבשת. נוסדה ועדה מיוחדת שדאגה ללבנים ובגדים בשביל הפליטים. נערך נשף סיגמא (כשנתברר שהפקיד הקונסול הרוסי נספר). יחד עם הועד בראשות המכוול נוסד ועד של עסקנים צבוריים בשביל לתת עזר לפליטים - ביחוד לאלה שאינם גרים במקומות הנזכרים, ביחוד בעלי המספאות. הם מקבלים תמיכה מאת הועד. הועד עוזר לצעירים שלא נכנסו לגדוד בהמצאת עבודה ובסיוע בשעת חוסר העבודה בדמות של תמיכה. בשביל המצאת עבודה נוסדה ועדה העוזרת כמד אחד ליהודים ומאידך היא מסדרת קבוצות של עבודה. נסתדרה קבוצת גרים ואחר זה - כדורים ונסדלרים. עכשיו מסדרים קפה מלוה לתת הלוואה לאלה שצריכים להסתדר מה לפי טעה. מלווים עד 100 כרונק לאיז הרוצים להתעסק במסחר, באומנות, ובקרב אפשר יהיה לתת עד 200 פר. באן בדברים עם אנשים בקהירו שימציאו לעירייה עבודה חקלאית. לעירייה הרוצים להתחלס בעבודה על שנה לשוב לא"י. יש שמקבוצה של 7 איש העובדים במשתלה ועכשיו אפשר יהיה קבוצה הגונה של 30 איש לאחזקה אחת. למסח יסדרו תמיכה ה יבית. הוסיף לעזרת הממשלה מה שצריך להג.

בין הפליטים היותר מרובים הם פליטי יפס, כשלשת אלפים, מירושלים 1200, הסאר כחיפה ועוד. בכלל נמצאים עכשיו 4500 ונסעו כ-900 איש, רוב ארצי-ישראליים ו המקומיים לשוב. אך רבים אינם 100% אלא על החלוקה (מהירושלמיים). בין אנשי יפס יש גם בני החלוקה וגם הרבה צעירים שבאו זה לא כבר לא"י על סנה לעבוד אולם לא הספיקו להכות שרשים בקרקע. בין הפליטים 40% אין כלל אכרים. גם כועל הכושבות אין כמעט, מלבד מועלי פתח-תקוה.

פעם נתעוררה מה אגישיה ללכת לאוסטרליה - אך נתבטלה אחר כך.

פלנדון קבלו 22.000, מטרבורג 25.000, מברון רוטשילד 10.000. המשרד של שלשה (בלוסקין, לבונטין ואיינגר) מתחיל לשפיר על הכסף לזמן שיוכלו הפליטים לשוב לא"י. אלמלא הממשלה המקומית היה עולה ליום 2500 פר. כי יש 5000 איש שמהם נחמכים 4500. החג עלה 12.000 פרנק. בחודש רגיל מוציא הועד 15.000 - 20.000 פר. מלבד הוצאות הממשלה. נמצא עכשיו בידו הועד כ-60.000 פר'. הועד רוצה להניח למסמרת כ-40.000 פר' בשביל הסיבה לא"י, באופן שנשאר ביד מעשרים אלף פר'. הם תומכים עכשיו בחמשים איש. הועד המקומי רוצה בקהירו אספה 30.000-40 פר'.

להשיג את הכסף מהעמדה הקהירי.

בין הבאים יש כ-250 בני הישיבה בירושלים. בהבילם נערכה ישיבה באמצעות מלוצקי. יש 660 ילד הלומדים. הועד השיג להם מורים. /היו 19 מורים, מהם נכנסו לגדוד 11.

בסיס הפהרון העברי של שאלת א"י.

- (1) זכויות העם העברי בא"י בתור מולדת
- (2) חוסר כשרון הרושם העיקריים לפתח הארץ
- (3) תפקיד היהודים בהרמת המצב הכלכלי והתרבותי של א"י
- (4) צמיחת כחות להכנסת הממשלה בהשפעת הישוב העברי.
- (5) העדר אלמנטים קולוניאליזציוניים קולטוריים אחרים מלבד היהודים.
- (6) כשרון יהודי א"י להנהגה עצמית
- (7) מיעוט היישוב הארצי-ישראלי
- (8) הכשרת הארץ לקולקטיב להקלאות אינטנסיבית שהיהודים הראו בה את כשרונם.

אלכסנדריה, כ"ב ניסן. [7.4.1915]

בתום חשיבה על הטלגרמה שנשלחה ע"י הועד האלכסנדרוני ביום כ' ניסן לצ'לנוב, נתקבלה היום תשובה. לא מיעצים (ניכס ראסזאם). טופס הטלגרמה היה: בן-טבי, בן-גוריון עובדים ללכת לאנגליה/ בטביל פרופוגנדה ואגיסציה - אם תקבלה, שת טלגרפו 35 לא"צ. האניה לאטריקה הפליגה היום. אלכסנדר נסע באניה זו ואנהנו לפי טעה נשארנו קרחים מכאן וככאן. אנו חושבים עכשיו לטלגרף ישר לאטריקה בדבר נסיעתנו והכסף הדרוש למטרה זו.

כה" ניסן, אלכסנדריה. [9.4.15]

מאלכסנדריה נשלחו כבר לא"י 70.000 פונט (לפי דברי גלוסקין).

אלכסנדריה, ד"איר. [18.4.15]

אחמול נסע מפה הגדוד-450 איש. מלבד זה דרשה הממשלה עוד עובדים חסינים, ביחוד סבלים. נרשמו 150 איש. כמאת דעשרים מהפליטים, ויהרם מהמקומיים. כפי שמספרים, לקחו את האנשים כמעט באלטות. בשעה שמענו אותם על האניה לא נתנו להראות אפילו את נשיהם ומשפחותיהם.

ז' איר. [21.4.15]

סוף סוף אני עוזב את מצרים. קשה יציאת מצרים קקריעת ים-סוף. היום בשעה 4 אני מפליד באניה דרך יון לעולם החדש, אם רק איזה עכובים חדשים לא יפריעו. מתחילה פרשה חדשה של נידודים וטלאים.

לפני נסיעתנו שמענו ידיעה משמחת. מניה יצאה זכאית מבי"הד ונשלחת לסיום ?

13